

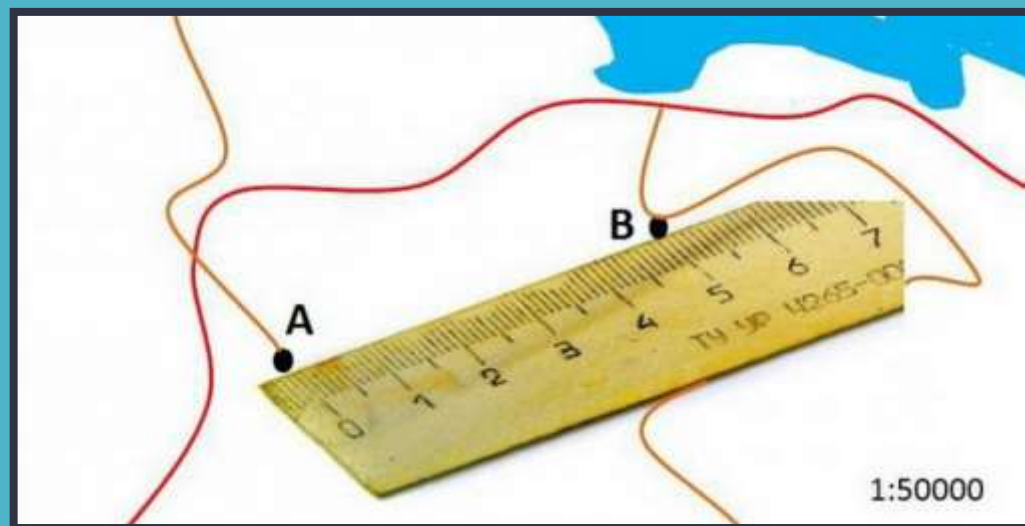
Дата: 29.11.2023

Клас: 5–Б

Предмет: Пізнаємо природу

Урок: № 24

Вчитель: Капуста В.М.

Масштаби. Вимірювання відстані на карті й місцевості.

Окомірна зйомка місцевості і складання її плану.
Інструктаж з БЖД. Практична робота №7

Мета уроку:

дати учням розуміння поняття "план місцевості" і його важливості у житті, ознайомити з основними ознаками плану місцевості та умовними знаками, які використовуються для позначення об'єктів на планах;

розвивати навички аналізу місцевості та вміння виділяти основні об'єкти та їхні характеристики на планах;

розвивати креативне мислення та уяву через завдання складання плану своєї кімнати або присадибної ділянки,

сприяти розвитку географічного та архітектурного мислення учнів.

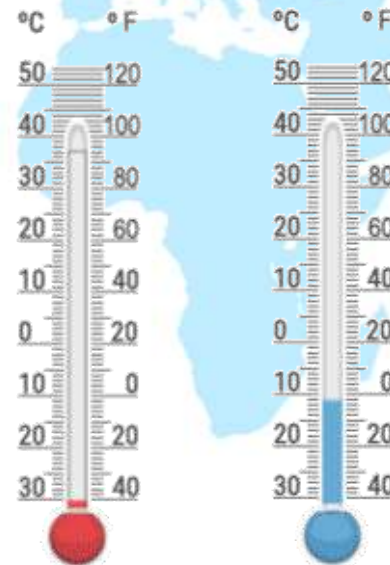
Програма «Як почуває себе ненька Україна?» в прямому ефірі

LIVE

Привіт, друзі!
А яка зараз пора року?
Який місяць?
Яке сьогодні число?

Мої вітання!
Яким було вранці небо, коли ми йшли
до школи?
Що стосовно опадів?
Кому відома температура повітря?

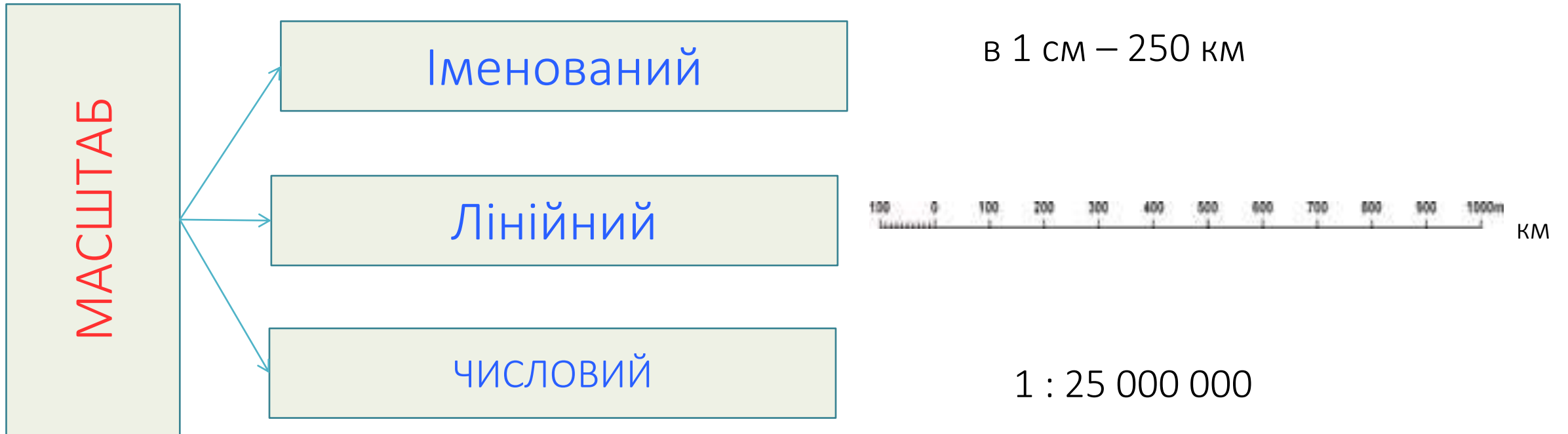
Закріплення раніше набутих знань

Що показує масштаб?
Назвіть види масштабів?
Як за допомогою лінійного
масштабу визначити довжину
кривих ліній?
Чим відрізняється план від
карти?

Види масштабу

Іменований масштаб

Іменований масштаб

показує, яка відстань на місцевості відповідає 1 см на плані.

Записують, наприклад:
«в 1 сантиметрі 250 кілометрів»,
або «1 см – 250 км».

Поміркуй!

Що більший масштаб, то більше зменшення.

Чим більше в 1 см кілометрів, то масштаб дрібніший.

Який із зазначених масштабів дає змогу показати на карті географічні об'єкти території детальніше?

1) М в 1 см – 600 м; 2) М в 1 см – 800 м.

Іменований масштаб, дає можливість без додаткових перетворень наближено визначати розміри об'єктів і відстані між ними.

Якщо, $1 \text{ см} - 250 \text{ км}$, то $4 \text{ см} - ? \text{ км}$.

В іменованому масштабі завжди є словесне пояснення величини масштабу.

Лінійний масштаб

Лінійний масштаб застосовують для вимірювання відстаней на карті за допомогою циркуля-вимірювача або лінійки.

Масштабна стрічка має поділки, що відповідають певним проміжкам.

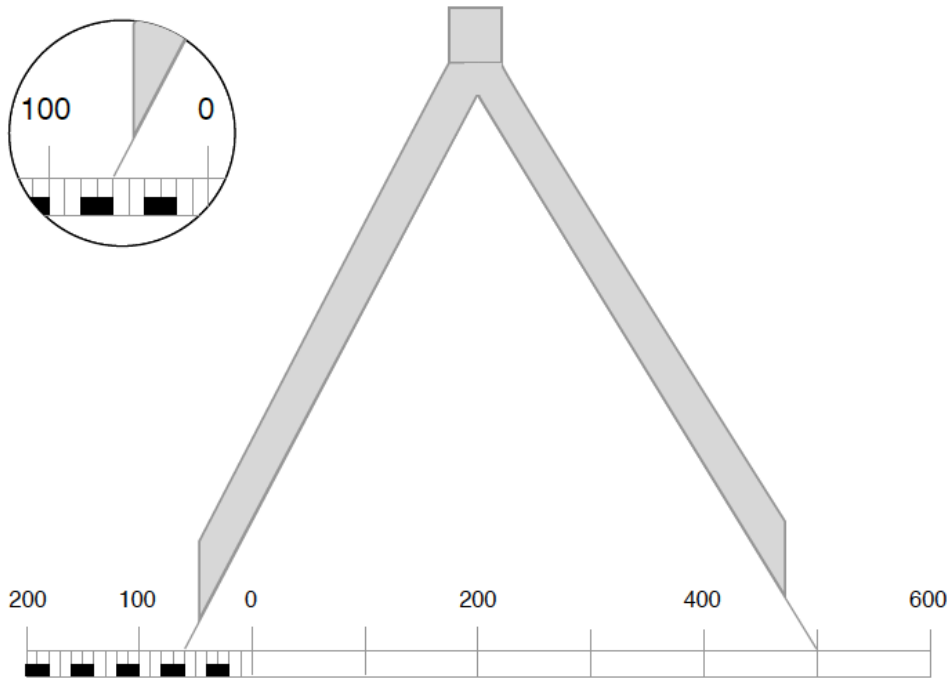

Стрічка розділена на дві частини:

праву (це великі поділки, які називають основними, наприклад, 100 метрів або 500 метрів) та ліву (це одна велика поділка, поділена на 10 рівних частин).

Ці частини називають **найменшою поділкою лінійного масштабу**.

Для вимірювання відстаней за допомогою лінійного масштабу використовують циркуль-вимірювач.

Лінійний масштаб використовують для того, щоб уникнути розрахунків. Циркулем вимірюють на карті відстань між потрібними точками, а потім прикладають циркуль до масштабу і визначають, якою є дана відстань на місцевості. Але не завжди на карті є можливість виміряти відстань в цілих сантиметрах. Для точнішого визначення відстаней один з відрізків лінійного масштабу (зазвичай крайній лівий) ділять на дрібніші поділки в 1-2 мм.

Послідовність лінійного вимірювання

1. Заміряй відстань на плані чи карті розхилом циркуль-вимірювача .

2. Приклади циркуль-вимірювач до лінійного масштабу так, щоб ліва голка вимірювача розташувалась у межах

лівого відрізка (поділеного на дрібні поділки), а права – на

одному зі штрихів лінійного масштабу, що відділяють цілі частини основи праворуч від нуля.

Наприклад, довжина великого відрізка ліворуч від 0 дорівнює 100 м.

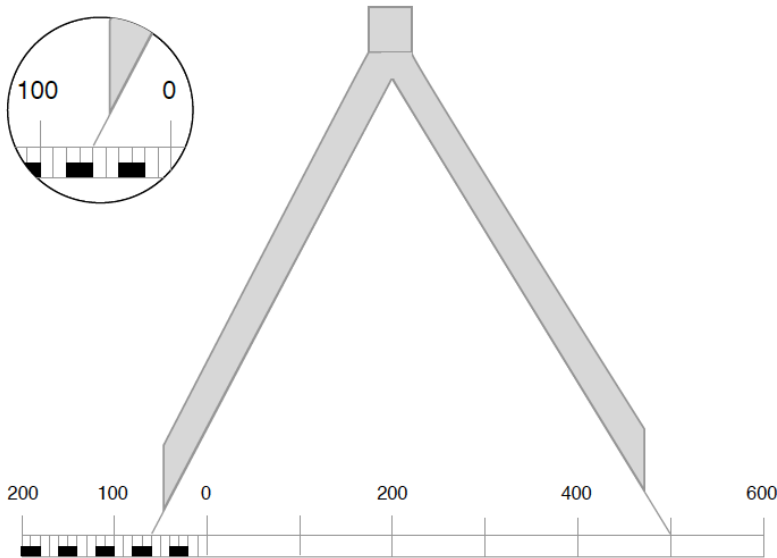
Цей відрізок розділений на 10 дрібних частин. Це означає, що довжина однієї такої частини становить

$$100 \text{ м} : 10 = 10 \text{ м}.$$

Від 0 вліво-3 дрібних частинки (10м X 3=30м).

Від 0 вправо- 5 великих відрізків (100м X 5=500м)

Отже, 30м +500м=530м - відстань на карті.

29 листопада

Практична робота №6

Визначення відстаней між об'єктами на карті і глобусі за допомогою масштабу

1. Визнач відстань між Києвом і Парижем на глобусі.

Відстань на глобусі - 2,4 см

Масштаб: 1 см - 1 000 км

$$2,4 \times 1\,000 = 2\,400 \text{ (км)}$$

Отже, відстань приблизно 2400 км.

2. Визнач довжину річки Південний Буг.

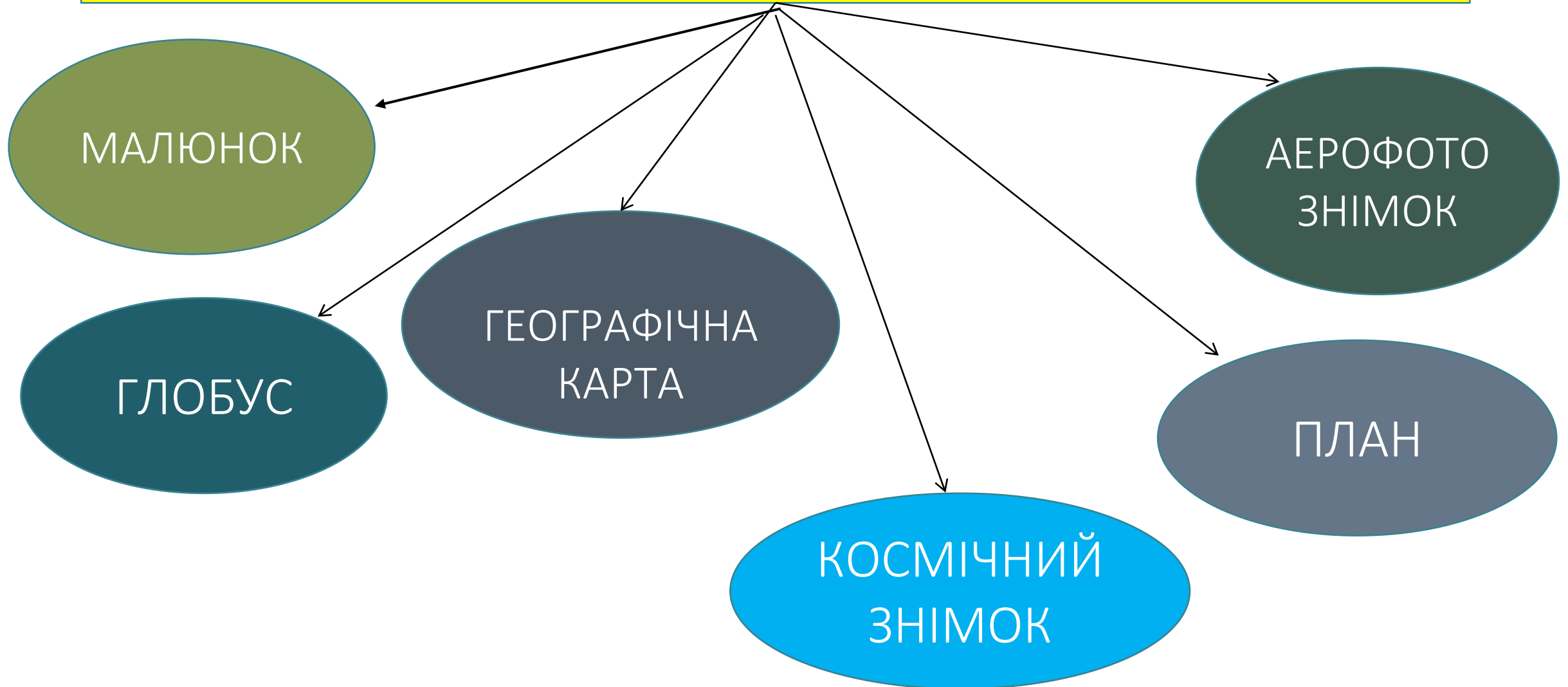
(Уклади на карті по руслу річки мокру нитку, потім виміряй її довжину і помнож на масштаб і визнач довжину річки.)

Висновок

Які види масштабу використали для визначення відстаней у кожному завданні?

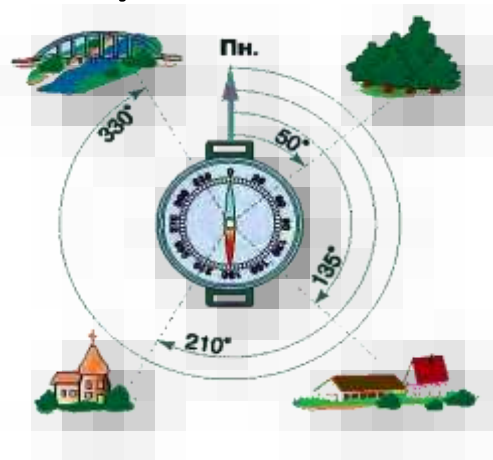
Зворотній зв'язок Human або ел. пошта valentinakapusta55@gmail.com

СПОСОБИ ЗОБРАЖЕННЯ ЗЕМНОЇ ПОВЕРХНІ

ПРИГАДАЙТЕ

Що таке азимут?

— це кут між напрямком на північ і напрямком на якийсь предмет на місцевості

Як можна виміряти відстані на місцевості?

рулеткою

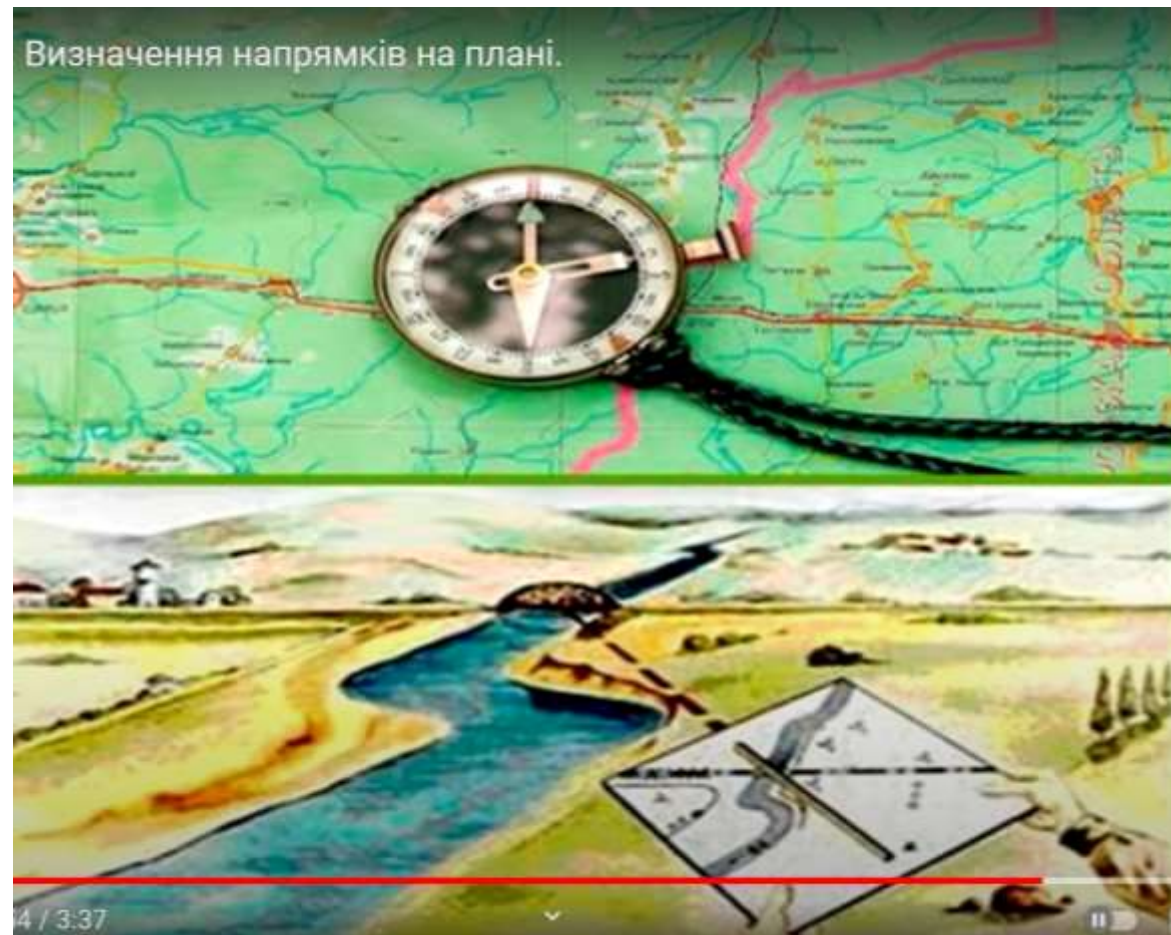

метром

кроками та за часом, витраченим на ходьбу

Відеоматеріал

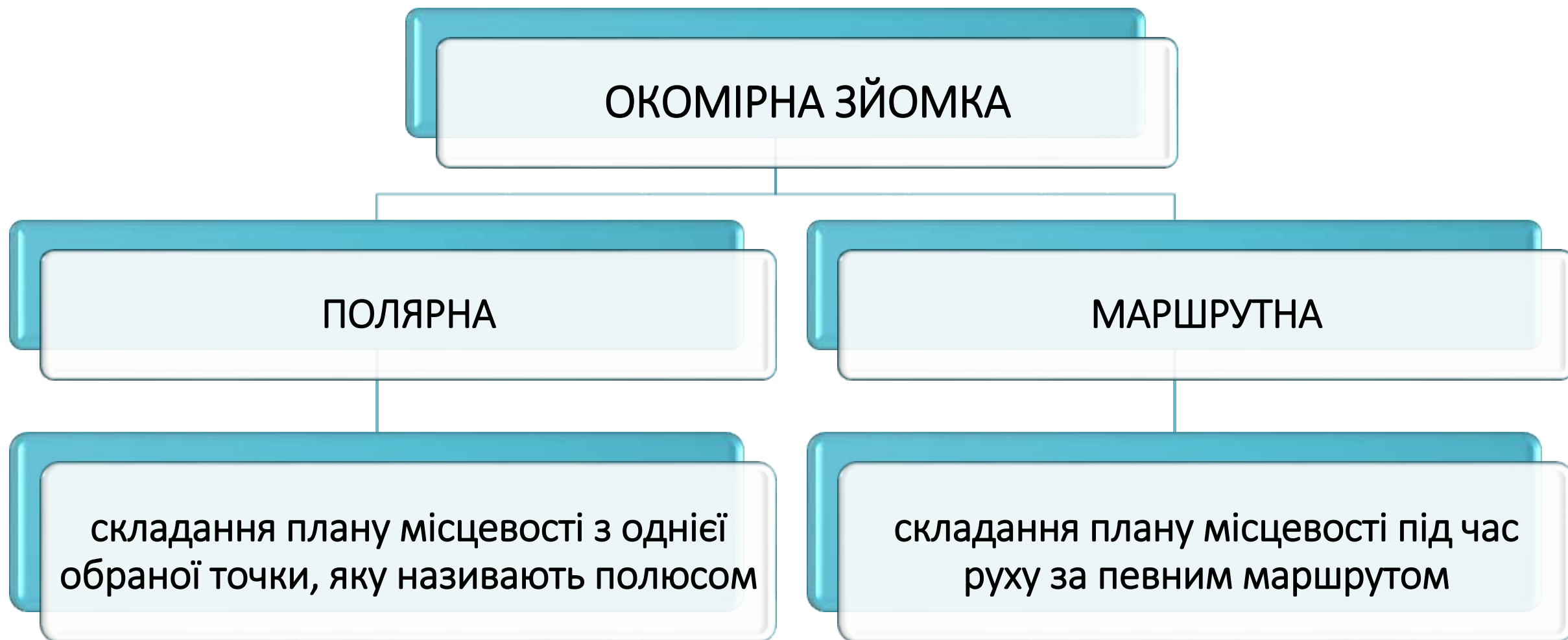
<https://youtu.be/b1BYlvRAmqk>

СПОСОБИ СКЛАДАННЯ ПЛАНУ

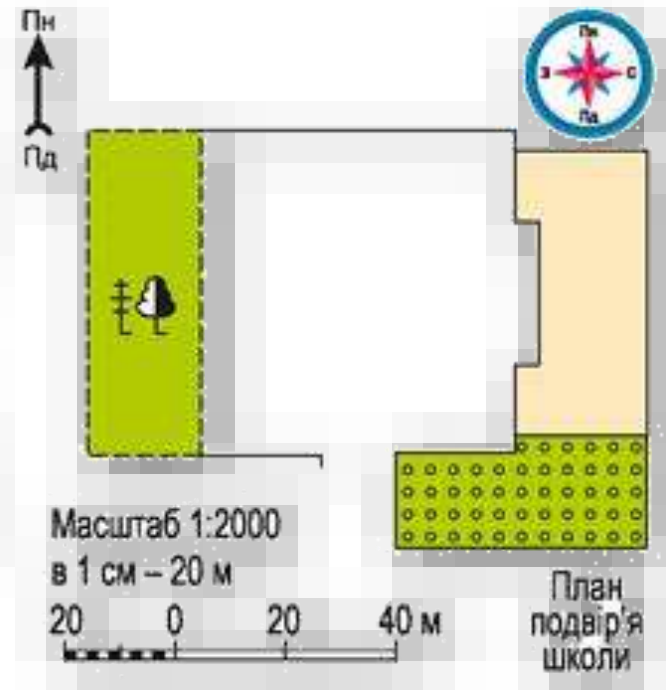
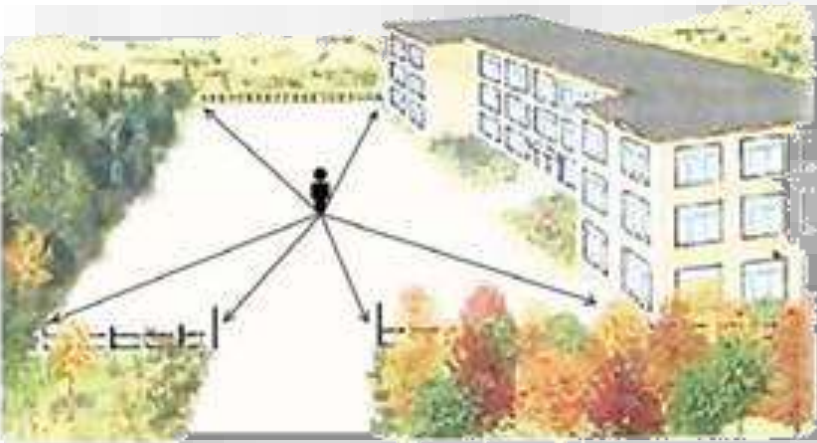
Для складання плану використовують окомірну зйомку місцевості

ОКОМІРНА ПОЛЯРНА ЗЙОМКА

Щоб скласти план потрібні інструменти:

- планшет
- компас
- лінійка
- олівець
- аркуш паперу (краще — в клітинку)

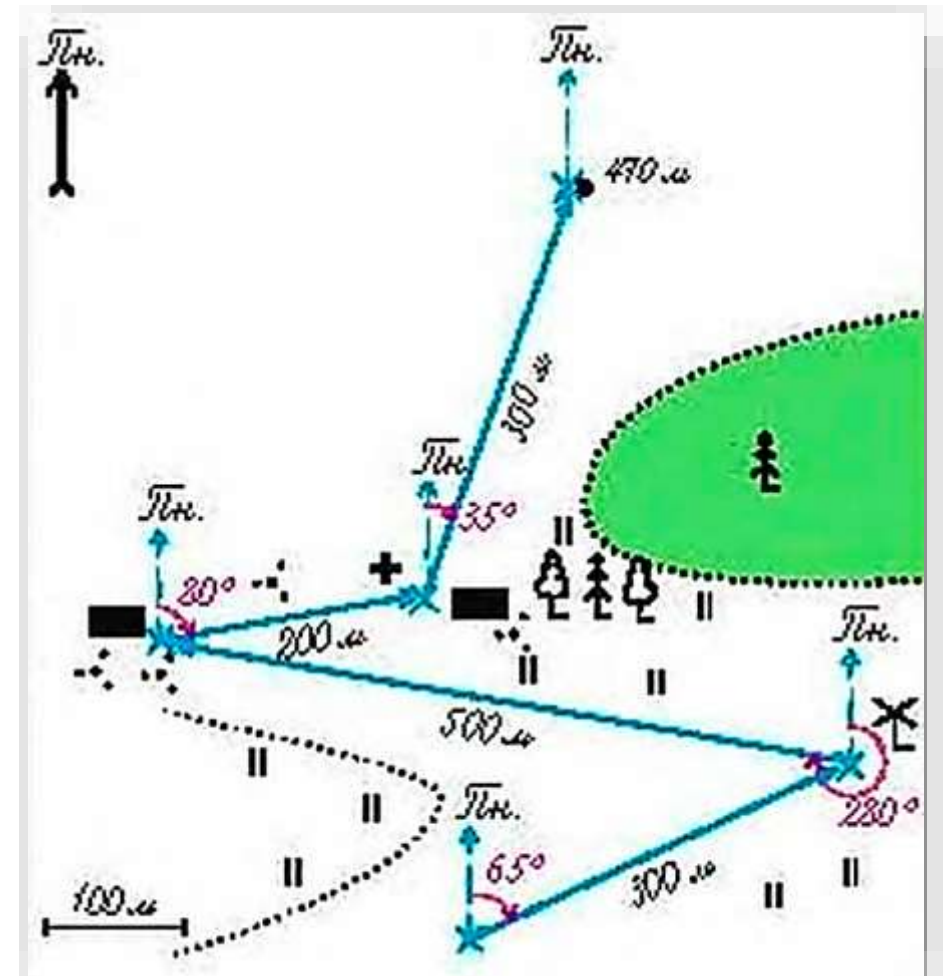

Планшет

— це прямокутна дошка (може бути фанера), на яку прилаштовують аркуш паперу і закріплюють компас

ОКОМІРНА МАРШРУТНА ЗЙОМКА

На місцевості орієнтуються на помітні об'єкти (вітряк, будинок, дзвіниця, вершина гори тощо), визначаючи при цьому азимут
Відстані між точками визначають за часом, затраченим на ходьбу (або кроками)

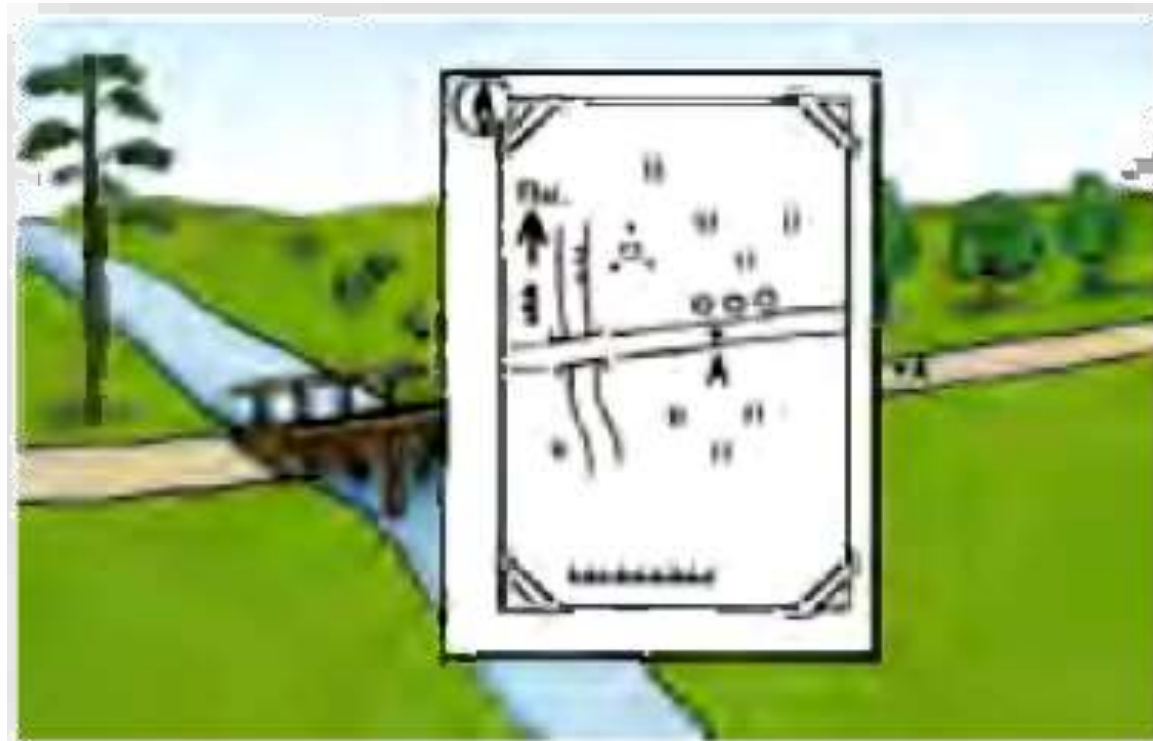

Фізкультхвилинка

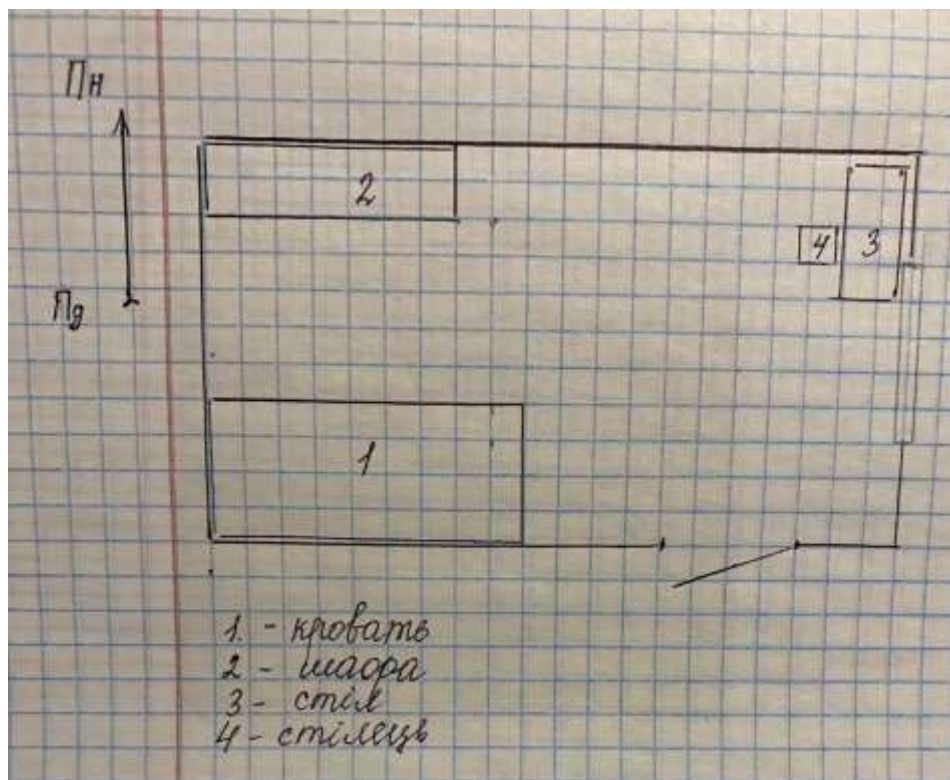
ПІДСУМУЄМО

- Окомірна зйомка — це найпростіший спосіб складання плану місцевості «на око»: або з однієї обраної точки (полярна), або рухаючись за певним маршрутом (маршрутна)

Практична робота №7

За розміщеним зразком накресли план своєї кімнати.

Домашнє завдання

Підручник § 26, ст. 95-96 , опрацювати матеріал; скласти план своєї кімнати.

Зворотній зв'язок Human або ел. пошта
valentinakapusta55@gmail.com

Рефлексія. Вправа «Допитлива квіточка»

